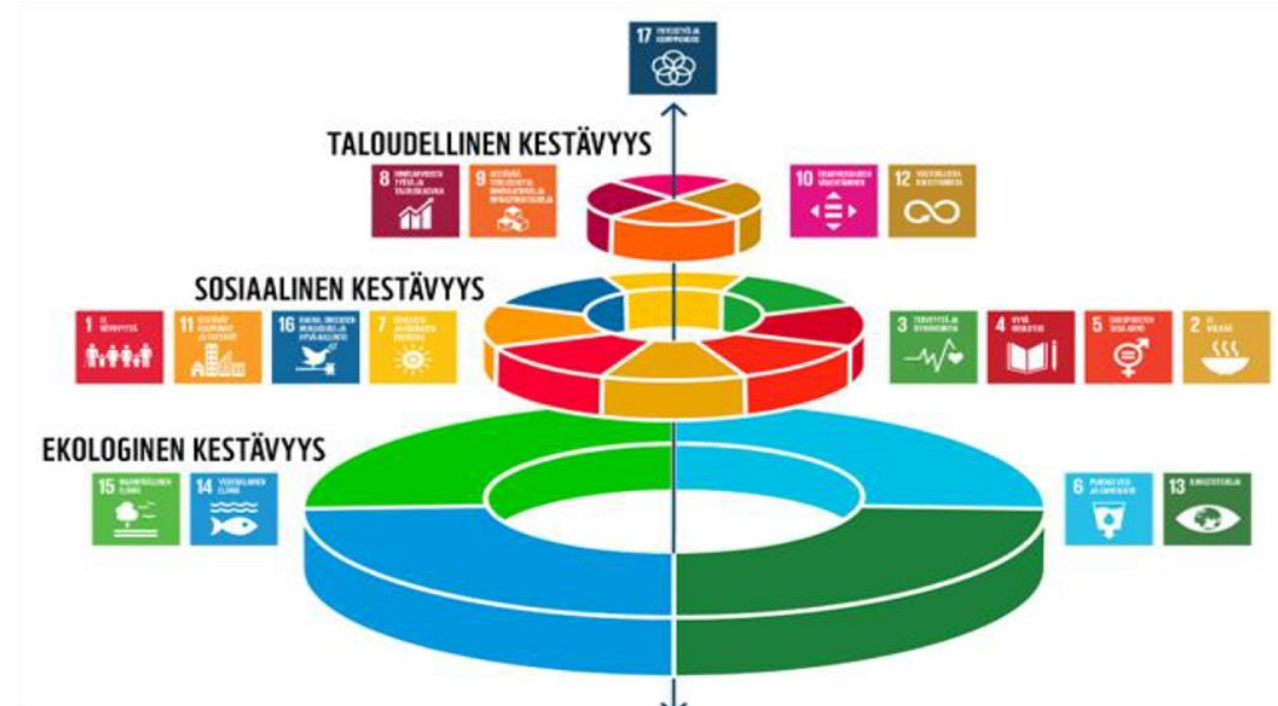

Kestävän kehityksen budjetointi

Sini Sallinen, kehityspäällikkö
@SallinenSini

Kunnilla avainrooli kestävän kehityksen tavoitteiden edistämisessä

- Kuntalaki 1 §: Kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla.
- Haluamme olla edelläkävijämaa ja taata tulevaisuudessakin kansakuntamme onnellisuuden!
 - Suomi on yksi ensimmäisiä maita, jotka ovat asettaneet YK:n Agenda2030 kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiselle kansalliset painopisteet, toimenpiteet sekä seuranta- ja arviointijärjestelmät.
- Suomen kunnat toteuttavat arviolta 2/3 ko. tavoitteiden toimeenpanosta ja kuntien toiminta kytkeytyy lähes kaikkiin ko. tavoitteisiin
- Alkanut valtuustokausi kriittisiä Suomen Agenda 2030 -tavoitteiden saavuttamisen kannalta

Kestävä kunta turvaa nykyisille ja tuleville sukupolville hyvän elämän mahdollisuudet tasavertaisesti samalla kun ottaa huomioon luonnon kantokyvyn ja planetaariset rajat.

Kestävä kunta hyödyntää teknologiaa ja uudistaa palvelurakenteitaan.

Ihminen, ympäristö, talous ja teknologia otetaan tasavertaisesti huomioon kaikessa kunnan suunnittelussa, budjetoinnissa, päätöksenteossa ja toiminnassa.

Ilmastobudjetointi

Ilmastobudjetoinnissa kunnan johto asettaa ilmastotavoitteet, määrittelee toimenpiteet ja käyttää varoja kunnan CO₂-päästöjen vähentämiseksi. Ilmastobudjetti konkretisoi ilmastotavoitteet vuosittaisiksi päästökatoiksi. Ilmastobudjetoinnin perusidea lähellä tuloksellisuusbudjetointia.

Tarkoitus

- Kunnan johto ja päättäjät pystyvät paremmin seuraamaan ilmastotavoitteissa edistymistä.
- Korostaa kunnan ilmastotavoitteiden tärkeyttä ja saa eri toiminnot työskentelemään hiilipäästöjen vähentämiseksi
- Auttaa valitsemaan ja jakamaan määrärahoja eri päästövähennystoimenpiteille
- Osoittaa, kuka kaupunkiorganisaatiossa on vastuussa toimenpiteistä ja tuloksista

Toteutus

- Suomalaisista kaupungeista Tampere on ottanut ensimmäisenä käyttöön ilmastobudjetin vuonna 2019 ja on parhaillaan aktiivisesti kehittämässä yhä kattavampaa ilmastobudjetointia.

Kestävyyden johtaminen SDG-tavoitteet

Toteutuspaikka

Esim. Tampere, Oslo, Växjö

Lähde:

<https://www.ecowelfare.fi/kunnat/budjetointi/>

Vantaan sukupuolitietoinen budjetointi

Mitä? Sukupolvinäkökulman huomioimista ja tasa-arvon edistämistä kaupungin budjetoinnissa.

Miten? Talousarviosta tehdään toiminnan tasa-arvoanalyysi sukupuolinäkökulmasta uuden ja vanhan datan avulla. Tämän mukaan voidaan mm. muokata toimintaa tai suunnata rahoja tasa-arvotyöhön. Esimerkiksi miesten joukkoliikenteen käytön lisääntyminen signaloisi tasa-arvoista yhteiskuntaa ja tukisi hiilineutraaliustavoitteita.

Missä? Vantaalla testattu ensin kaupunginkirjaston toiminnassa ja myöhemmin muualla Vantaalla.

Kuka? Vantaan kaupunki.

**DEMOS
HELSINKI**

Tämä kehittämistyö on tullut tutuksi Demos Helsingin koordinoimassa KESTO-hankkeessa, jossa Vantaan kaupunki esitteli tekemäänsä työtä.

Eija Vinnari – Tampereen yliopisto

KOHTI ILMASTOBUDJETINTIA

15.9.2021

Ilmastobudjetoinnin pääedut

Korostaa kaupungin strategisten ilmasto-
tavoitteiden tärkeyttä ja saa
eri toiminnot työskentelemään
hiilipäästöjen vähentämiseksi

Konkretisoi
ilmastotavoitteet
vuosittaisiksi päästökatoiksi
ja auttaa siten seuraamaan
tavoitteen toteutumista

Auttaa valitsemaan ja
jakamaan määrärahoja
päästövähennystoimenpiteille
sekä tekemään
ilmastotoimille osoitetut
varat näkyviksi

Auttaa seuraamaan
edistymistä ja vastaamaan
nopeasti nouseviin
haasteisiin

Osoittaa, kuka
kaupunkiorganisaatiossa
on vastuussa toimenpiteistä
ja tuloksista

Lisää läpinäkyvyyttä ja
parantaa ilmastoasioista
viestintää kuntalaisille

Oslo

Kuva: Alexander Ottesen, CC by 2.0

- Oslo otti ilmastobudjetoinnin käyttöön **ensimmäisenä maailmassa** vuonna 2016.
- Ilmastobudjetti on **täysin integroitu** kaupungin vuotuisen talousarvioon. Ilmastotavoitteet esitetään jopa ennen talouslukuja.
- Oslon ilmastobudjetti asettaa vuotuisille **hiilipäästöille ylärajan** ja esittää laajan kirjon **toimenpiteitä**, joiden avulla kaupunki aikoo saavuttaa ilmastotavoitteensa.
- Oslo on jo nyt **saavuttanut merkittäviä päästövähennyksiä** matkallaan kohti hiilineutraaliutta vuonna 2030.

Kansainvälisistä budjetoituuksista saatujen kokemusten perusteella voidaan esittää lista onnistumisen edellytyksistä ("suosi") ja esteistä ("vältä").

SUOSI NÄITÄ

Hanki ajatukselle poliittinen tuki

Luo yhteistyösuhteita eri toimintojen välille

Seuraa edistymistä säännöllisesti osastoittain ja tee tulokset läpinäkyviksi

Varmista, että tietojärjestelmistä saa laadukasta tietoa oikeaan aikaan

Testaa ilmastobudjetoinnin toimivuutta pilottihankkeilla

Ilmastobudjetointi on pelkkä tekninen laskentaharjoitus

Ilmastoasioita hoidetaan hallinnollisissa siiloissa

Ilmastotoimien vastuutahot ovat määrittelemättä

Ilmastobudjetoinnin kehittämiseen ei ole tarpeeksi aikaa ja resursseja

Liian paljon indikaattoreita, jotka monimutkaistavat budjetointia

VÄLTÄ NÄITÄ

Kiitos!

Kysyttävää? Ota rohkeasti yhteyttä.

eija.vinnari@tuni.fi
www.ecowelfare.fi

TAMPEREEN ILMASTOBUDJETTI

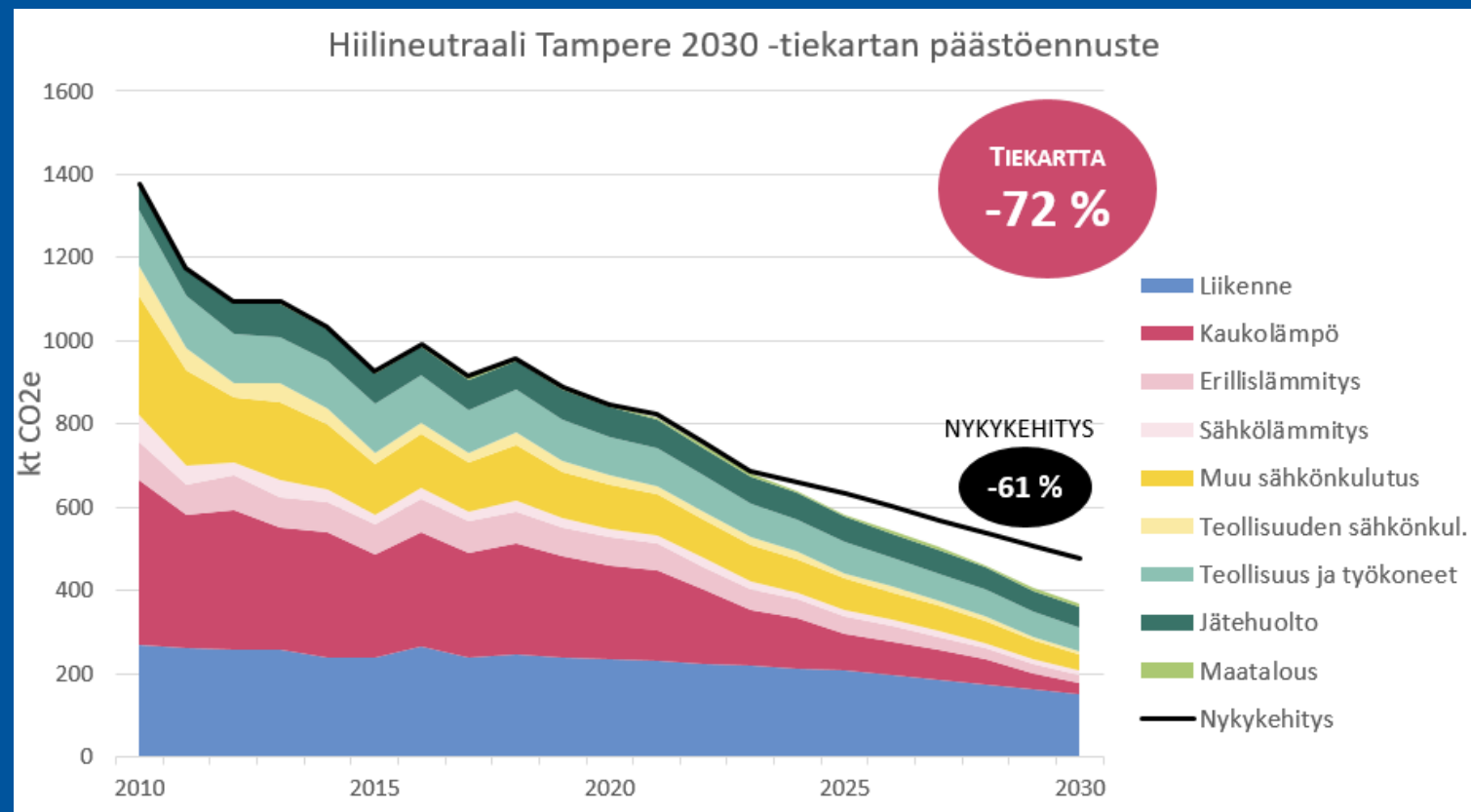
Kuntamarkkinat
15.9.2021

Emmi Nieminen, kehittämisasiantuntija

Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan yksikkö, Tampereen kaupunki

Ilmastotavoite ja -suunnitelma

- **Tampereen hiilineutraaliustavoite:**
Vuonna 2030 ilmastopäästöt ovat 80 % pienemmät kuin vuonna 1990.
- **Hiilineutraali Tampere 2030 – tiekartassa** on laajasti kaupungin toimenpiteitä tavoitteen saavuttamiseksi.
- Tiekartan arvioitavissa olevilla toimenpiteillä voidaan saavuttaa noin 72 %:n päästövähennys vuoteen 2030 mennessä.

Nykykehitys sisältää oletuksen mm. sähköntuotannon puhdistumisesta ja voimakkaasta liikenteen käyttövoimien muutoksesta, sillä kaupunki ei vaikuta niihin. Tiekartta –ennuste sisältää ne tiekarttatoimenpiteet, joille voitiin arvioida päästövähennys. Päästöt laskettu alueellisesti vastaten CO2-raportin päästölaskentamenetelmää. Tehnyt: Energia- ja ilmastoasiantuntija Elina Seppänen.

Miksi ilmastobudjetti?

Auttaa seuraamaan **hiilineutraaliustavoitteen** etenemistä ja **toimien riittävyyttä**.
Hiilineutraaliustavoite konkretisoituu **vuositasolla**.

Tuottaa **tietoa päätöksentekoon** ja
lisää **läpinäkyvyyttä** kuntalaisille.

Yhdistää ilmastotyön kaupungin **talouden**
suunnitteluun ja **raportointiin**.

Tampereen ilmastobudjetti

- Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan yksikön asiantuntijat kokoavat budjetin yhteistyössä talousyksikön kanssa; yksiköiltä kysytään tietoja toimenpiteistä.
- Yhdistetty tavanomaisiin talousprosesseihin: Ilmastobudjetti on mukana talousarviossa, ja sen toteuma raportoidaan tilinpäätöksessä.
- Ilmastobudjettia on kehitetty pala kerrallaan.

- 1. budjetti TA2020:
- 2. budjetti TA2021:
- 3. budjetti TA2022:

PÄÄSTÖT

PÄÄSTÖT

PÄÄSTÖT

TOIMENPITEET

TOIMENPITEET

EUROT

EUROT

PÄÄSTÖ-
VÄHENNYSARVIOT

Tampereen alueen
päästöbudjetti

Tampereen kaupunkiorganisaation
ilmastotoimien taloussuunnitelma

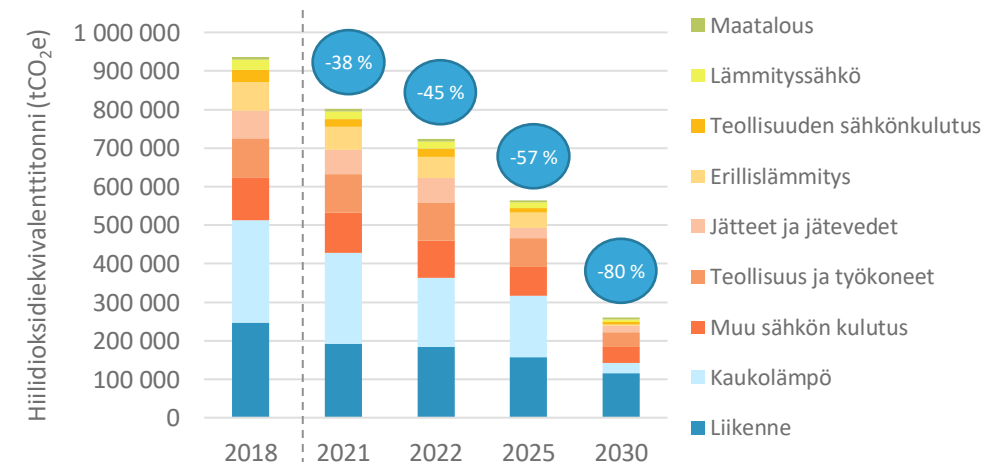
Päästöbudjetti

- Tehdään virallisesti vuodeksi kerrallaan valikoiduille vuosille. Esitetään myös viimeisin toteuma.
- Edellyttää luotettavaa ja mieluiten läpinäkyvää päästöennustetta, jossa huomioidaan tulevat muutokset.
- Tilanne pitää arvioida aina uudelleen, kun uutta tietoa esimerkiksi päästöjen toteumasta on saatavilla.

- Mahdollistaa sektorikohtaisen tavoitteiden toteutumisen arvioinnin, esim. Tampereella:
 - Sähkönkulutukset ovat lähellä budjettia.
 - Kaukolämpö kauempana, mutta saavutettavissa.
 - Liikenne kaukana budjetista.

	2018	Muutos 2017	Muutos 5v ka	2021	2022	2025	2030
Kaukolämpö	266 500	▲	-2%	236 000	180 000	159 000	28 000
Erillislämmitys	74 900	▼	-2%	60 000	55 000	39 000	4 000
Lämmityssähkö	27 600	▲	-3%	20 000	19 000	14 000	7 000
Muu sähkön kulutus	110 500	▼	-22%	105 000	95 000	75 000	40 000
Teollisuuden sähkönkulutus	30 800	▲	-4%	20 000	20 000	13 000	7 000
Teollisuus ja työkoneet	101 800	▼	-9%	99 000	99 000	75 000	39 000
Maatalous	6 500	▼	-7%	6 500	6 000	5 000	4 000
Liikenne	246 600	▲	-1%	192 000	184 000	158 000	115 000
Jätteet ja jätevedet	71 300	▲/-	-3%	65 000	65 000	26 000	16 000
Yhteensä	936 500	+ 22 500	-6%	803 500	723 000	564 000	260 000
Päästövähennys vuoteen 1990 verrattuna	-30%			-38%	-45%	-57%	-80%

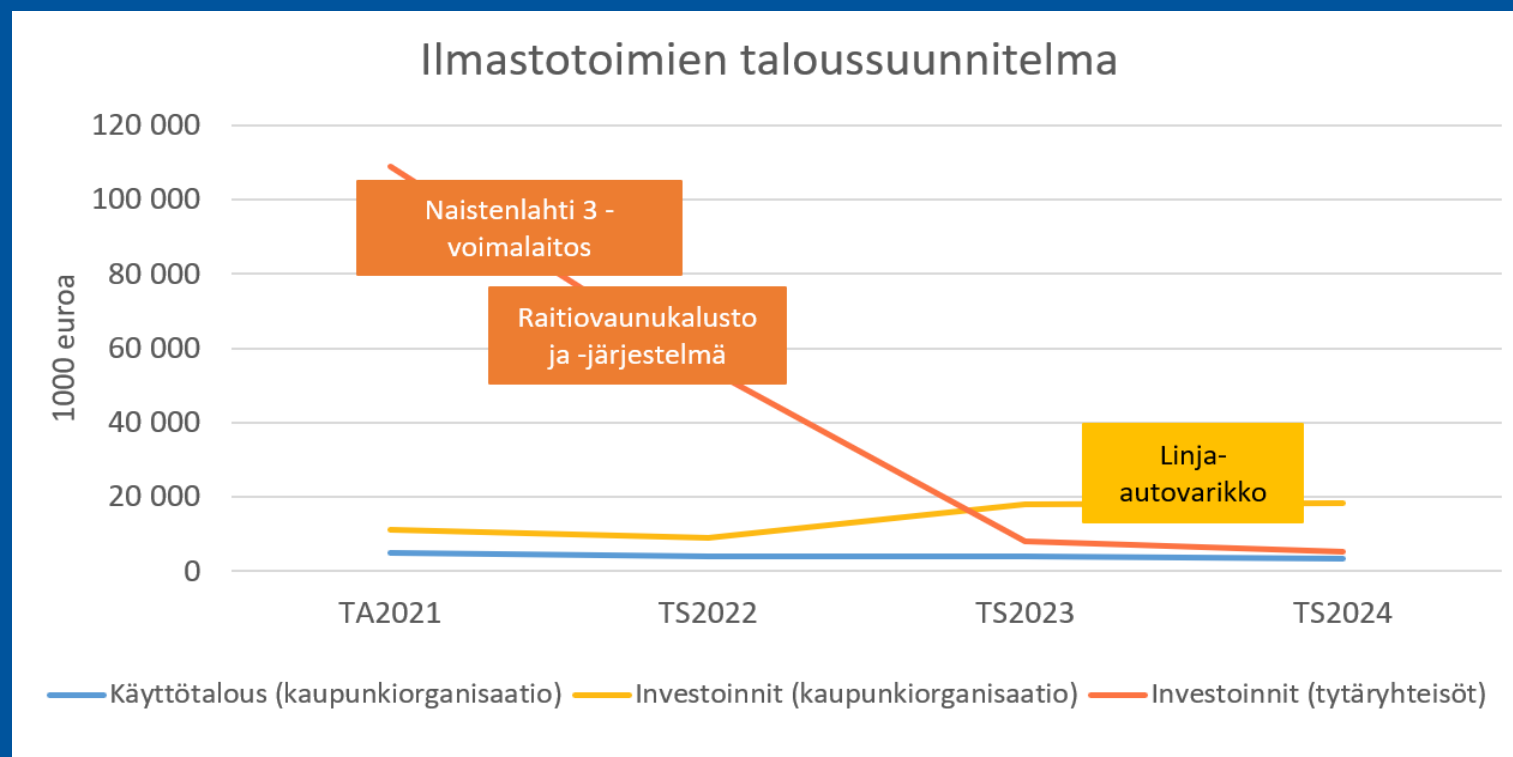
Toteutuneet päästöt 2018 sekä päästöbudjetti 2021, 2022 ja tavoitteet 2025 ja 2030

Ilmastotoimien taloussuunnitelma

- Eritellään tavanomaisesta kaupungin budjetista ilmastotoimien käyttötalous ja investoinnit.
- Mukana ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen sekä kestävä liikunnan edistämiseen liittyviä toimenpiteitä.
- Tehty nelivuotiselle taloussuunnitelmakaudelle vuosille 2021-2024.

- Ilmastobudjetti on mukana talouden vuosikellossa.
- Tiedonkeruu tehdään keskitetysti talousyksikön kautta.

Käyttötalous

- Huomioidaan kaupunkiorganisaatio eli kaupungin yksiköt ja liikelaitokset; ei tytäryhteisöjä.
- Erityisesti kestävän liikkumisen edistämiseen, energiatehokkuuteen ja kiertotalouteen liittyviä toimia.

Taulukko 2. Tampereen kaupunkiorganisaation ilmastobudjetin käyttötalous taloussuunnitelmakaudella 2021-2024 (1000 euroa).

Vastuutaho	Toimenpide	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024
Kapa	Kaupunkipyöräjärjestelmä	-1 125	-713	-713	-713
Kapa	Kävely- ja pyöriteiden kunnossapito	-2 000	-2000	-2000	-2000
Kitia	Palvelukiinteistöjen hiilijalanjälki, energiankulutus ja tilatehokkuus	-735	-535	-550	-100
Kitia	Puurakentamisen edistäminen	-40	-40	-40	-40
Kitia, Tredu	Jakamis- ja kiertotalouden kehittäminen ja pilotointi	-85	-60	-60	-60
Kitia, Sote	Henkilöstön sähköpyörät ja pyöräparkit	-27	-10		
Koha	Työmatkaliikenteen tuki henkilöstölle	-200	-200	-200	-200
TKL	Sähköbussien leasing-vuokrat	-338			
Vesi	Jätevedenpuhdistuksen energiankulutuksen sekä hulevesimäärien seuranta	-46	-36	-36	-36
Vesi	Uusiomateriaalin käyttö jätevedenpuhdistuksessa	-290	-290	-290	-290
YHTEENSÄ		-4 886	-3 884	-3 889	-3 439

¹ Vastuutahojen lyhenteiden selitykset: Kaupunkiympäristön palvelualue (Kapa), Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka -palveluryhmä (Kitia), Konsernihallinto (Koha), Sosiaali- ja terveystalouden palvelualue (Sote), Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitos (TKL), Tampereen seudun ammattiopisto (Tredu) ja Tampereen Vesi Liikelaitos (Vesi).

Investoinnit

- Mukana koko kaupunkikonserni tytäryhteisöineen.
- Erityisesti kestävän liikkumisen edistämiseen, energiatehokkuuteen ja uusiutuvaan energiaan liittyviä toimia.

Taulukko 3. Tampereen kaupunkijärjestelmän ilmastobudjetin investoinnit taloussuunnitelmakaudella 2021-2024 (1000 euroa).

Vastuutaho	Toimenpide	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024
Kapa	Kävely- ja pyöräteiden rakentaminen	-3 180	-2 700	-2 700	-2 700
Kapa	Pyörä- ja kävelyopastus sekä pyöräpysäköinti ja -laskimet	-350			
Kapa	Liityntäpysäköintiratkaisut	-500	-350	-350	-250
Kapa	Ulkovalaistuksen LED-vaihdot	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Kapa	Luonnonmukaiset hulevesiratkaisut	-793			
Kitia	Ympäristöluokitusmaksu talonrakentamisessa	-70	-70	-70	-70
Kitia	Uusiutuvan energiantuotannon lisääminen rakennuksissa	-800	-900	-1 000	-1 000
Kitia	Hiilijalanjäljen pienentäminen uudis- ja korjausrakentamisessa	-800	-750	-750	-750
Kitia	Maamassojen kiertotalousalue ja hyödyntäminen	-1 100			
TKL	Vähäpäästöinen linja-autokalusto	-2 000	-2 500	-3 000	-3 000
Vuokrauksella tai muulla rahoitusmallilla toteutettavat hankkeet					
Kitia	Linja-autovarikko		-200	-8 700	-8 900
YHTEENSÄ		-11 093	-8 970	-18 070	-18 170

Taulukko 4. Tampereen kaupunkikonsernin tytäryhtiöiden ilmastobudjetin investoinnit taloussuunnitelmakaudella 2021-2024 (1000 euroa)².

Vastuutaho	Toimenpide	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024
PJH	Liikennebiokaasun jakelupiste ja kaasukäyttöisen trukin hankinta	-600			-500
PJH	CO ₂ -talteenoton kehittäminen			-219	-180
POAS	Lämpöpumput ja energiatehokas korjausrakentaminen	-72	-90		
Raitiotie Oy	Vaunukalusto, raitiotiejärjestelmä ja infran kunnossapitolaitteet	-42 400	-260	-3 530	
Sähkölaitos	Naistenlahti 3 voimalaitos sekä energiatehokkuus-, lämpöakku- ja tuulivoimainvestointeja	-63 930	-53 158	-4 120	-4 500
Sähkölaitos	Sähköautojen latausratkaisut	-200	-200	-200	-200
Tampere-talo	Aurinkovoimala		-60		
TREDU-kiinteistöt	Rakennusautomaatiosaneeraukset ja energiatehokkuustoimet	-785			
TVA	Rakennusautomaatio- ja energiatehokkuustoimet	-650	-650		
VTS	Maalämpöjärjestelmä korjausrakentamisessa	-125	-125		
YHTEENSÄ		-108 762	-54 543	-8 069	-5 380

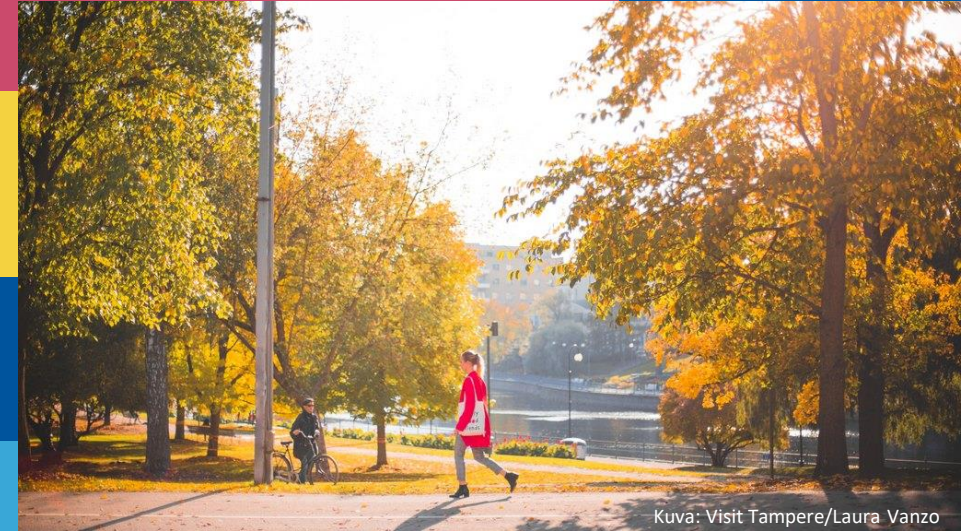
² Vastuutahojen lyhenteiden selitykset: Pirkanmaan Jätehuolto Oy (PJH), Pirkan opiskelija-asunnot Oy (POAS), Tampereen Vuokra-asunnot Oy (TVA) ja Tampereen Vuokralosäätio (VTS).

Tampereen vinkit

YHTEISTYÖ: Varmista tiivis yhteistyö eri yksiköiden välillä.

- Onnistuminen edellyttää ilmastoasioiden vahvaa yhdistämistä talouden suunnittelun ja raportoinnin prosesseihin ja vuosikelloon.

ASTEITTAINEN KEHITTÄMINEN: Aloita yksinkertaisesta.

Kuva: Visit Tampere/Laura Vanzo

TIEDON HYÖDYNTÄMINEN: Vaikuta tiedolla.

- Tarvittaessa ilmastotoimenpiteitä on korostettava lisää tarpeeksi aikaisessa vaiheessa budjetin laadintaa.

Ilmastobudjetointi

Kommenttipuheenvuoro

Kestävän kehityksen budjetoinnin tietoisuus
Kuntamarkkinat 15.9.2021

Jari Vaine

Ilmastonmuutos (julkisessa) taloudessa

- Ilmastonmuutoksen torjumiseen vaadittavia yhteiskunnallisia muutoksia vastustetaan lähinnä niiden kustannusten vuoksi
 - Uusiutuvan energian tukea pidetään kalliina, energiatehokkuusinvestointeja kannattamattomina, fossiilisten polttoaineiden käyttöä ei haluta rajoittaa talouskasvua hidastavan vaikutuksen vuoksi
 - Ajatellaan, että ilmastonmuutoksen hillintään liittyvät investoinnit tulevat maksettavaksi heti, mutta kustannukset toteutuvat tulevaisuudessa – niitä syntyy jo nyt esim. infrastruktuurin osalta
 - Kustannusvaikutukset vaativat kuitenkin lisäselvitystä niin laajuudeltaan kuin yksityiskohdiltaan
- Monet riskit ylittävät rajat ja voivat aiheuttaa merkittäviä muutoksia mm. maailmankauppaan ja ihmisten liikkuvuuteen
- Kustannukset eivät jakaudu tasaisesti
 - Jotkut kohdistuvat suoraan yksittäisille kansalaisille tai yrityksille, jotkut taas katetaan verovaroista
 - Myös tulonjakovaikutusten ymmärtämiseksi tarvitaan tarkempaa tutkimusta odotetuista kustannuksista ja niiden jakautumisesta yhteiskunnassa.

Kuntatalouden taustatekijöitä ilmastobudjettiin

- Kuntalaki: kunnan tehtävä edistää asukkaiden hyvinvointia sekä kestäväää kehitystä ja elinvoimaa alueellaan
- Makro-ohjaus (Julkisen talouden suunnitelma JTS – mukana koko julkinen sektori, rahoituksellinen tasapaino, Kuntatalousohjelma KTO)
- Kunnat pääasiallisesti järjestämisvastuussa laissa säädetyistä peruspalveluista
 - Myös muita, mm. elinkeinopoliittisia tehtäviä
 - Verotusoikeus
 - Investoinneilla ja investointikyvyllä suuri merkitys kuntataloudessa
- Monilla tahoilla tehdään päätöksiä ja ratkaisuja, joilla vaikutuksia kuntaan
- Mitä Ilmastonmuutoksen torjuminen ja hillintä vaatii kuntataloudelta?
 - Kuntatalouden liikkumavara on rajallinen – myös poliittisten tekijöiden merkitys
 - Soteuudistus puolittaa kuntatalouden, miten vaikuttaa liikkumavaraan?

Ilmastobudjetoinnista käytännössä

- Kestävän kuntatalouden tekijöitä monia – kuntastrategia
- Arviointi: Välittömät ja välilliset vaikutukset, torjunta (toimet, ajoitus), ennakointi (+ erilainen sääntely)
- Tavoite – keinot – seuranta
- Ilmastojohtamisen ja talousjohtamisen integroiminen
 - Ilmastotoimien ja –budjetoinnin perusta kuntastrategiassa
 - Tiekartta tai toimeenpanosuunnitelma – toimenpiteiden omistajuus + vuosikello
 - Talouden vuosisuunnittelun prosessit ja ohjeet
 - Rahoitusratkaisut
 - Seuranta, talous- ja ympäristömittarit, vaikuttavuus
- Hankinnat: strategisia tavoitteita mahdollista edistää, mutta mikä on hinta?
 - Verovarojen käyttö tehokkaasti
 - Kuinka kriteerit toimivat tarjouspyynnöissä?
 - Hankintojen johtaminen – ratkaisuja yhdessä yritysten kanssa
- Minkälaisilla toimilla saadaan tehokkaimmin vaikutuksia (päästövähennyksiä)?

Ilmastonmuutos ja sen vaatimat toimet näkyvät kuntataloudessa monin eri tavoin

Ilmastonmuutoksen vaikutukset

- Välittömät
- Välilliset
- Kohdentuminen
- Ajoittuminen

Varautuminen ja sopeutuminen

- Seuranta ja yhteistyö
- Kuntastrategia
- Toimintojen suunnittelu

Ilmastonmuutoksen hillintä

- Investoinnit
- Hankinnat
- Toiminnot
- Kunnan ohjaava vaikutus?

Konkretia taloudenpidossa

- Suunnittelu, budjetointi, tilinpäätös
- Kustannukset
 - Muutos, varautuminen/hillintä
- Rahoitus
- Hyödyt / tuotot?

Jari Vaine

Puhelin 09 771 2018, 050 562 7687

jari.vaine@kuntaliitto.fi

www.kuntaliitto.fi

Kohti sukupuolitietoista budjetointia

Kuntamarkkinat 15.9.2021: Kestävän kehityksen budjetointi
Markus Hammarström, turvallisuuspäällikkö (Kuntademokratian palvelualue)
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Esitykseni rakenne

Monimuotoinen Vantaa.

Vastuullisuusraportti 2021.

Agenda 2030: tavoitteet 5 ja 16.

Vantaan kaupungin tasa-arvotyöstä.

Turvallisuustyömme on sukupuolitietoista.

Sukupuolitietoisesta budjetoinnista.

Sukupuolitietoisesta budjetoinnin kysymykset
turvallisuustyössämme.

Vantaa on suomalaisittain monimuotoinen.

Vuoden 2021 alussa Vantaalla asui 237 231 henkilöä (Suomen neljänneksi suurin kaupunki).
Vantaalle muuttaa noin 5 000 ihmistä vuodessa.
Osa pääkaupunkiseutua.
Erilaisista alueista koostuva kaupunki.

Suomen vieraskielisin kunta: 21,6 % asukkaista puhuu äidinkielenään muuta kuin suomea tai ruotsia ja joillakin alueilla useampi kuin joka kolmas asukas on vieraskielinen. Vantaalla puhutaan 120 äidinkieltä.

Vastuullisuus-, turvallisuus- sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyö ovat olennainen osa strategiaa. Monimuotoisuus nähdään voimavarana.

Vastuullisuusraportti 2021

Vastuullinen Vantaa kuuluu kaikille -raportti julkistettiin kesäkuussa 2021.

Pohjatyönä ensin kestävän kehityksen tavoitteiden olennaisuusarviointi ja sen jälkeen tämä VLR-raportointi (voluntary local review).

Vastuullisuutta toteutetaan ohjelmien, suunnitelmien ja tiekarttojen avulla.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu ja turvallisuussuunnittelu sijaitsevat kuntademokratian palvelualueella keskushallinnossa.

5

SUKUPUOLTEN
TASA-ARVO

**Tasa-arvo- ja
turvallisuus-
työstämme**

16 RAUHA, OIKEUDEN-
MUKAISUUS JA
HYVÄ HALLINTO

Vantaan kaupungin tasa-arvotyöstä

Tasa-arvo = sukupuolten tasa-arvo (re: tasa-arvolaki).

Tasa-arvolain mukaisesti

1) oman toiminnan syrjimättömyys sukupuolen perusteella (naiset/miehet/sukupuolivähemmistöt) ja

2) tasa-arvon edistäminen kaikessa toiminnassa (ks. tasa-arvolain 4 §).

Toiminnallinen tasa-arvotyö = tasa-arvon edistäminen päätöksenteossa ja palveluissa.

Vantaa on sitoutunut tasa-arvon edistämiseen strategiassa Vantaan arvojen yhteydessä.

Kaupunkitasoisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman (yhdenvertaisuuslaki) päivittäminen strategiakaudelle 2022-25 tapahtuu tänä syksynä.

Vantaa on tehnyt toiminnallista tasa-arvotyötä jo kauan: suunnittelua, sukupuolivaikutusten arviointeja, hankkeita, koulutuksia, integrointia, kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä jne.

Uusin kehittämiskohde on sukupuolitietoisien budjetoinnin menetelmä (gender budgeting).

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen
Vantaan kaupungin toimintatapana

Vantaan kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma
valtuustokaudelle 2017–2020

Kaupunkiturvallisuustyömme on sukupuolitietoista

Kaupunkiturvallisuustyö = "arjen turvallisuus".

Kaupunkiturvallisuuden yksikkö keskushallinnossa.
Turvallisuussuunnitelma.

Sukupuolella on suuri merkitys turvallisuusasioissa.

Esimerkiksi

- eroja turvallisuuden kokemisessa ja pelkäämisessä ("pelon maantiede")
- erityyppisten rikosten tekijöiden ja uhrien sukupuoli
- lähisuhdeväkivalta, mukaan lukien naisiin kohdistuva väkivalta (yläkäsité)
- vihapuhe ja muut vihateot
- päihteiden käyttö, asunnottomuus yms. sosiaaliset ongelmat.

Sukupuolen lisäksi kiinnitämme huomiota ikään, alkuperään ja erityisen heikkoon asemaan (vähemmistöt).

Sukupuolitietoisen budjetoinnin menetelmä myös turvallisuustyöhön

Sukupuolitietoinen budjetointi (könsbudgetering, gender budgeting) on nyt tulossa Suomeen.

Sitä tehdään eri maissa ja eri hallintotasoilla eri tavoin.

Huomio: sukupuolitietoinen budjetointi ei poista tarvetta muulle tasa-arvotyölle.

Vantaalla keskeiset elementit ovat:

- tiedon tuottaminen sukupuolittain - erityisesti tilastot ja niiden rinnalla laadullisen tiedon hyödyntäminen
- huomio eroihin sukupuolten välillä
- tiedon tarkastelu, välillisen syrjinnän olemassaolon pohdinta ja positiivisten erityistoimien tarpeen arviointi
- tasa-arvotyön integrointi "tavalliseen" talousarviotyöskentelyyn
- **käytännöksi veroilla rahoitettavat resurssit oikeudenmukaisesti/tasa-arvoisesti kaikkien sukupuolten tarpeisiin ja mitä meidän tulee budjetoida tasa-arvon edistämiseen asiassa x?**

Kaupunkiturvallisuustyössä...

Toimialojen nostot sukupuolitietoiseen turvallisuustyöhön ovat

- häirintä- ja väkivaltatilanteet (kasvatus ja oppiminen)
- lähisuhdeväkivalta (sosiaali- ja terveystoimi)
- hyvät väestösuhteet (kaupunkikulttuuri)
- turvattomuuden paikat (kaupunkiympäristö).

Mitä tiedämme näistä asioista sukupuolen näkökulmasta?

Mitä eroja on sukupuolittain?

Millaista työtä meillä on näiden asioiden parissa?

Miten resursoimme em. työtä? Onko resursoinnissa mahdollisesti välillistä syrjintää? Tarvitaanko positiivisia erityistoimia kaikkien sukupuolten turvallisuuden parantamiseksi näissä asioissa?

Miten integroimme talousarviotyön eri osa-alueisiin ja vaiheisiin?

Kyseessä ei ole kertaluonteinen harjoitus, vaan ajattelu- ja toimintatapojen muuttaminen.

NOLLALINJA
LÄHISUHDEVÄKIVALLALLE
JA NAIISIIN KOHDISTUVALLE VÄKIVALLALLE
080 005 005
SOITA MAKSUTTA. SAAT APUA.

Sukupuolitietoinen budjetointi

Kuntaliiton kommenttipuheenvuoro

Kuntamarkkinat 15.9.2021

Maria Salenius, erityisasiantuntija

Hyvinvointi ja sivistys

Etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Twitter: Maria_Salenius

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus sosiaalisesti kestävänn kunnan lähtökohtana

Sukupuolitietoinen budjetointi konkreettisenä työvälineenä

Parhaimmillaan sukupuolitietoinen budjetointi:

- parantaa budjettiprosessin avoimuutta
- lisää päätöksentekijän ja kuntalaisten saamaa tietoa budjetin kohdentumisesta ja vaikutuksista eri sukupuoliin
- auttaa seuraamaan tasa-arvoon liittyvien tavoitteiden resursointia
- lisää talousarvion ja sen toimeenpanon vaikuttavuutta
- edesauttaa julkisten varojen tehokasta käyttöä.

Hyvä Vantaa!

- Vantaalla tehty pitkäjänteistä ja kokonaisvaltaista työtä sukupuolten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden osalta
- Sukupuolitietoisien budjetoinnin levittäytyminen uusille toiminta-alueille tärkeää -> esimerkkien voima
- Kuntalaisten hyvinvoinnin näkökulmasta yhdistetty erityisen tärkeitä näkökulmia
- Toimialojen osallisuus olennaista ja valitut nostot osuvia
- ”Sukupuolella on suuri merkitys turvallisuusasioissa”
 - Ääneen sanominen välttämätöntä
- Kansallisesti kootun ja itse kerätyn tiedon hyödyntäminen
- Plan-Do-Check-Act –kehittäminen prosessia juurrutettaessa
 - Miten varmistetaan toimintatavan muutos ja hyödynnetään ”ensimmäisen kierroksen” opit?
 - Miten innostetaan toimialat mukaan toistenkin?
- Viestintä kuntalaisille – mitä, missä, milloin?

KUNTA LIITTO